

Жоба атауы: Құс тұмауының эпидемиологиясы және сандық эпидемиология мен ақпараттық-коммуникативтік технологиялар әдістері негізінде дауалау шараларын құрастыру

Жобаның мақсаты. Қазақстан Республикасының аумағында құс тұмауының эпидемиологиясын Шығыс Азия және Еуропа елдерімен байланысты зерттеу және сандық эпидемиология және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар әдістеріне негізделген профилактикалық іс-шараларды жоспарлау үшін визуализация және тәуекелді бағалау жүйесін әзірлеу.

Өзектілігі. Бұл жобаны әзірлеудің алғышарты бүкіл әлем бойынша құс тұмауының өткір мәселесі болып табылады, ол көптеген жылдар бойы халықаралық қауымдастықтың назарын аударып келеді, өйткені үй құстары арасында тұмаудың өршуі көптеген елдерде азық-түлікке де, халықаралық саудаға да ауыр зардаптарға әкеледі. Құстардағы құс тұмауын бақылау және бақылау сезімтал құс түрлерінде және қоршаған ортада вирустық жүктемені азайту үшін өте маңызды. Әдетте үй құстарында клиникалық белгілерді тудырмайтын немесе мүлдем тудырмайтын төмен патогенді штамдар және ауыр клиникалық белгілерді және үй құстары арасында ықтимал жоғары өлімді тудыруы мүмкін жоғары патогенді штамдар ерекше қауіп төндіреді. ДЖДСҰ (ХЭБ) халықаралық стандарттарына сәйкес биоқауіпсіздік шараларын енгізу өндірістік сектор мен сауданың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, азық-түлік қауіпсіздігін және құс фабрикаларының қызметін қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ зооноздық әлеуеті бар құс тұмауы штамдарымен адамның жұқтыру қаупін шектеу үшін түйінді мәнге ие.

Күтілетін нәтижелер. Жоба аясында жарияланады:

- Жобаны іске асыру барысында Web of Science деректер базасының Science Citation Index Expanded-те индекстелетін және (немесе) Scopus базасында CiteScore бойынша 65-тен (алпыс бес) кем емес процентілі бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда кем дегенде 2 (екі) мақала және (немесе) шолу жарияланатын болады. - нөлдік емес импакт-факторы бар рецензияланған шетелдік және (немесе) отандық басылымда кемінде 1 мақала жарияланған (КОКНВО ұсынған);

- ғылыми зерттеулердің аралық және қорытынды нәтижелері ҒЖБССҚК ұсынған отандық немесе шетелдік рецензияланатын ғылыми басылымдарда кемінде 1 (бір) мақала және (немесе) шолу жарияланады, соның ішінде шет мемлекеттерде баяндалады;

- ғылыми зерттеулер нәтижесінде Шығыс Азия елдеріндегі індеттерге және құстардың қоныс аударуына байланысты құс тұмауының пайда болу және/немесе ену қаупін математикалық модельдеу әдістемесі әзірленетін болады.

- әзірленген web-қосымшаны бағалау, визуализациялау және Қазақстан Республикасына АҚКГ ену қаупі туралы ертерек ескертулер беру үшін пайдаланылатын болады;

- «Қазақстандағы құс тұмауының эпидемиологиясы» монографиясын шығару жүзеге асырылады.

Зерттеу тобының мүшелері

№ б/б	Толық аты-жөні білімі, дәрежесі, ғылыми атағы	Негізгі жұмыс орны, лауазымы	Жобадағы орны	H-индекс, Зерттеуші идентификаторы, ORCID, Scopus авторының идентификаторы
1	Абдрахманов Сәрсенбай Қадырұлы,	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ.,	Ғылыми жетекші	Хирш индексі 7 http://orcid.org/0000-0003-3707-3767 , https://www.scopus.com/au

	ветеринария ғылымдарының докторы, профессор			thid/detail.uri?authorId=57189578133 , ResearcherID: O-5800-2017, Автор ID57189578133
2	Andres Perez PhD, DVM	Миннесота университеті (АҚШ). Ветеринариялық популяциялық Медицина кафедрасының профессоры	Бас ғылыми қызметкер	Хирш индексі 37 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=7402509981
3	Муханбеткалиев Ерсін Ергазыевич Ветеринария ғылымдарының кандидаты, доцент	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., «Ветеринария» кафедрасының меңгерушісі	Жетекші ғылыми қызметкер	Хирш индексі 5 https://orcid.org/0000-0003-3320-7182 , https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194544992 , Зерттеуші идентификаторы: S-8811-2016, https://publons.com/researcher/S-8811-2016
4	Ирен Иглесиас PhD, DVM	(CISA-INIA, Испания) CSIC - Centro de Investigación en Sanidad Animal (CISA-INIA), Вальдеолмос, Испания	Аға ғылыми қызметкер	H-индекс 14 https://orcid.org/0000-0003-3472-6873 Осы автордың ORCID профилін көру
5	Коренной Федор Игорьевич, география ғылымдарының кандидаты	ФБГУ «ВНИИЗЖ», аға ғылыми қызметкер	Аға ғылыми қызметкер	Хирш индексі 12 http://orcid.org/0000-0002-7378-3531 , Зерттеуші идентификаторы: I-9428-2016, Scopus авторының идентификаторы: 46461328200
6	Муханбеткалиев а Айзада Айкекызы, ветеринария ғылымдарының кандидаты, доцент	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., «Ветеринария» кафедрасының доценті	Аға ғылыми қызметкер	Хирш индексі 1 https://orcid.org/0000-0003-3232-9831 , Зерттеуші ID: O-8690-2017
7	Бакишев Темірлан Гомарұлы, PhD	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., Ветеринариялық санитария кафедрасының оқытушысы	Ғылыми қызметкер	Хирш индексі 2 https://orcid.org/0000-0001-7845-975X , Scopus авторының идентификаторы: 56007665400

8	Есембекова Гүлжан Нұрлыбекқызы, PhD	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., Ветеринариялық санитария кафедрасының оқытушысы	Ғылыми қызметкер	Хирш индексі 3 https://orcid.org/0000-0002-6358-0511
9	Ақмамбаева Ботакөз Есімқызы	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., Ветеринариялық медицина кафедрасының оқытушысы	Ғылыми қызметкер	
10	Қадыров Аблайхан Сәрсенбайұлы	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ.,	Ғылыми қызметкер	Хирш индексі 5 https://orcid.org/0689-0986
11	Қабжанова Анар Мағжанқызы	С.Сейфуллин атындағы «ҚАТУ» КеАҚ., ветеринариялық санитария кафедрасының ассистенті	Кіші ғылыми қызметкер	Хирш индексі 1 https://orcid.org/0000-0002-3469-0375
12	Абаев Алмат Жолдосбайұлы	«Көлсай көлдері» мемлекеттік ғылыми-зерттеу кәсіпорны, ғылым және мониторинг бөлімінің аға ғылыми қызметкері (орнитолог)	Кіші ғылыми қызметкер	Хирш индексі 1 https://orcid.org/0000-0002-4911-7715
13	Бердіқұлов Бекжан Талғатұлы	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ШЖҚ РМК «Зоология институты», зертхананың ғылыми қызметкері. Орнитология және герпетология	Кіші ғылыми қызметкер	Хирш индексі 1 https://orcid.org/0000-0003-0613-4969
14	Рузматов Сайдулла Исматуллаұлы	КЕАҚ «ҚАТИУ им. С.Сейфуллина, докторант	Лаборант	https://orcid.org/0000-0002-2093-8667

Потенциалды пайдаланушылар үшін ақпарат

Алынған ғылыми нәтижелер құс тұмауының эпизоотиялық жағдайын бақылау жөніндегі ветеринариялық іс-шараларды жетілдіру кезінде республиканың ветеринариялық қызметі үшін негіз болады. Ғылыми зерттеулер нәтижесінде зерттелетін аумақтарда құс тұмауының пайда болу және/немесе таралу қаупі факторлары бойынша электрондық деректер базасы құрылады.

Алынған нәтижелердің нысаналы тұтынушылары мемлекеттік ветеринариялық қызмет және құс шаруашылығымен айналысатын шаруашылық субъектілері болады. Жұмыстардың нәтижелері зерттеу нәтижелерін жариялау, практикалық ветеринариялық қызметкерлер үшін семинарлар (дәрістер) өткізу арқылы ветеринариялық қоғамдастық арасында таратылады және ветеринариялық кадрларды даярлау кезінде оқу процесіне енгізіледі.